

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Ігор Рогатюк

доктор юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
заслужений юрист України,
старший викладач відділу підготовки прокурорів
з нагляду за додержанням законів органами,
які проводять оперативно-розшукову діяльність,
дідання та досудове слідство
Національної академії прокуратури України (м. Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3374-4597>
rogatiuk_05@ap.gp.gov.ua

Ольга Мінченко

кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ
(м. Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7746-0919>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/1-3336-2018>
olgaminchenko1004@gmail.com

УДК 343.1:343.222.1

НЕВИНУВАТІСТЬ ЧИ НЕВИННІСТЬ. НЕВІДПОВІДНІСТЬ ДЕФІНІЦІЙ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСІВ СТАТТІ 62 КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Презумпція невинуватості, будучи основоположною конституційною засадою кримінального процесу, підпорядковує дії Основного Закону України всі підзаконні акти у сфері свого впливу. Однак у різних кодифікованих законодавчих актах матеріального та процесуального права відсутні юридичні конструкції, що відповідають конституційній дефініції презумпції винуватості за формою і змістом. У зв'язку з таким хибним тлумаченням втрачається правильне розуміння зазначеного принципу, що може призвести до юридичних помилок, а подекуди й порушень закону. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню різних аспектів презумпції невинуватості, необхідно констатувати, що у юридичній літературі так і не сформовано чіткої, усталеної, юридичної відповідності термінології законодавчих актів ст. 62 Конституції України.

Метою статті є висвітлення та аналіз норм Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та Кримінального кодексу України (КК України), що

НЕВИНУВАТІСТЬ ЧИ НЕВИННІСТЬ. НЕВІДПОВІДНІСТЬ ДЕФІНІЦІЙ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО...

не відповідають термінології презумпції невинуватості, яка визначена у Конституції України. Усунення виявлених недоліків шляхом пропозиції розгляду відповідних змін до законодавства України та запровадження на методологічному рівні практики однакового відображення у процесуальних документах учасниками кримінального судочинства термінології Конституції України.

Встановлено, що в КПК України стосовно особи, щодо якої розслідується кримінальне провадження у зв'язку з вчиненням правопорушення, в одних нормах вживаються терміни “винуватість” чи “невинуватість” такої особи, а в других – співзвучні поняття, але інші за змістом – “невинність” і “винність”, що не відповідають юридичній конструкції презумпції невинуватості, викладеній у ст. 62 Конституції України.

Автори доходять висновку, що вказані термінологічні неточності виникають у результаті неправильного перекладу положень Основ кримінального судочинства СРСР та союзних республік, прийнятих 25 грудня 1958 р., та включення їх до норм Кримінально-процесуального кодексу 1960 р. У публікації підтверджено наявність таких рудиментів і в чинних КПК України та КК України. Зазначено, що проблема має не лише теоретичне, а й цілком практичне значення, оскільки суб'єкти кримінального процесу у своїй правозастосовній практиці застосовують неконституційні юридичні конструкції.

Ключові слова: презумпція невинуватості; відповідність Конституції; правопорушення; невинуватість; невинність; винуватість; винність; Кримінальний процесуальний кодекс України.

Наявність існування некоректних норм кримінального процесуального законодавства, що протягом тривалого часу “перекочовують” з одного Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) до іншого, свідчить про те, що парламентарям під час законотворчого процесу варто звертати увагу не лише на формальну конструкцію норм КПК України¹, а й на необхідність правильного тлумачення у законі їх юридичного змісту. Особливо це стосується імперативних, які застосовуються суддями, прокурорами, слідчими у практичній діяльності.

Враховуючи зазначене, актуальність цієї статті та подальший розгляд питання вбачаються передусім у її своєчасності, беручи до уваги реалії. Що стосується ступеня наукової розробки проблем реалізації принципу презумпції невинуватості, то попри значну кількість публікацій українських учених (М. Бажанов, Ю. Баулін, А. Бойко, Т. Варфоломеева, В. Галаган, В. Гончаренко, І. Грицюк, Ю. Грошевський, А. Кислий, Г. Кожевніков, В. Крижанівський, В. Лисенко, В. Маляренко, І. Марочкін, Т. Мирошніченко, М. Михеєнко, В. Молдован, В. Нор, В. Попелюшко, П. Пушкар, П. Рабінович, Н. Сибільова, З. Смітєнко, Ю. Стеценко, О. Татаров, В. Тертишник, В. Топчій, В. Фаринник, В. Шибіко, М. Шумило, В. Юр-

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> (дата звернення: 15.03.2019).

чишин, С. Яценко та інші), у яких ці питання зачіпаються, вітчизняна кримінальна процесуальна наука ще не виробила єдиного чи принаймні узагальнюючого підходу, а моніторинг правозастосовної практики свідчить про різні форми реалізації у процесуальних документах положень КПК України та Кримінального кодексу України (далі – КК України)².

Метою дослідження є аналіз сформованих у доктрині кримінального процесуального права підходів до розуміння принципу презумпції невинуватості, форм та способів її реалізації для вироблення цілісного уявлення про особливості реалізації специфічних правомочностей учасників кримінального процесу, формування єдиної практики правозастосування суб'єктами кримінального судочинства, а також викладення власного бачення цілей і найбільш доцільних способів реалізації положень ст. 62 Конституції України³.

Кримінальна процесуальна діяльність учасників судочинства чітко підпорядкована фундаментальним засадам процесу. Останні забезпечують таку діяльність від можливих відходів від норми або ж порушень. Серед інших принципів, що містяться в Основному Законі та КПК України, чільне місце належить принципу презумпції невинуватості.

Не можна сказати, що вказаний принцип обійшли увагою вчені-правники. Протягом усієї історії становлення української державності за допомогою української правничої науки впроваджувалися нові прогресивні засади належного захисту громадян. Достатньо досліджень присвячено розробці та упровадженню цього принципу до вітчизняної системи законодавства. Після чого удосконалювався механізм його реалізації у прикладних сферах, шляхом нормативної імплементації до відповідних галузей права, насамперед кримінальну процесуальну та ін.

Процесуалістами презумпція невинуватості досліджена досить повно та об'єктивно, оскільки розглядалася під різними кутами зору, у наукових дискусіях та в різні історичні періоди.

На її фундаментальності наголошував С. Яценко саме через те, що презумпція невинуватості у вчиненні злочинного діяння зафіксована в низці міжнародно-правових документів, зокрема в: Загальній декларації прав людини 1948 р. (ч. 1 ст. 11), Міжнародному пакті про громадянські та політичні права 1966 р. (п. 2 ст. 14), Конвенції СНД про права та основні свободи людини 1995 р. (ч. 2 ст. 6). У частині 2 ст. 6 ("Право на справедливий судовий розгляд") Конвенції про захист прав людини і

² Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>> (дата звернення: 15.03.2019).

³ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>> (дата звернення: 15.03.2019).

основоположних свобод 1950 р. говориться: ‘Кожен, кого обвинувачують у вчиненні злочину, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено згідно із законом’⁴.

Зі свого боку Т. Фулей розглядала її у вузькому та широкому значеннях, або, інакше кажучи, на двох різних рівнях – при розгляді кримінальної справи в суді (англ. *criminal trial*) та в кримінальному процесі у більш загальному значенні. Вужча концепція охоплює відомий принцип, відповідно до якого при обвинуваченні особи у вчиненні злочину (чи кримінального проступку) тягар доведення вини несе сторона обвинувачення (прокурор), і доведення має бути поза розумним сумнівом (англ. *beyond reasonable ground*) (ч. 2 ст. 17 КПК України). Але сучасне європейське право з прав людини також підтримує ширший сенс презумпції невинуватості, а саме: не лише поведження з особою, вина якої у вчиненні кримінального правопорушення не встановлена обвинувальним вироком суду, має відповідати поведженню з невинуватою особою, а й досудове розслідування має проводитися, наскільки це можливо, як неомовби обвинувачений є невинуватим. Таке широке значення презумпції діє як стримування щодо численних заходів, які можуть застосовуватися до підозрюваного в період до судового розгляду справи по суті⁵.

Т. Мирошніченко акцентувала на тому, що принцип презумпції невинуватості є конституційним у більшості цивілізованих країн та являє собою атрибут демократичного правосуддя. У Рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи “Про надання інформації щодо кримінального судочинства через засоби масової інформації” цей принцип задекларований під окремим номером і має у своїй редакції такий зміст: ‘Повага до принципу презумпції невинуватості є невід’ємною частиною права на справедливий суд’. Дійсно, мета кримінального процесуального доказування – отримання достовірного знання про винуватість особи в скоєнні злочину, тобто спростування презумпції невинуватості може бути досягнуте лише за умови всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінального провадження⁶.

В. Попелюшко дослідив етимологічне значення одного зі складових понять цього принципу, а саме презумпції. Презумпція (*presumptio*) – слово латинського походження, яке перекладається буквально як “припускати”. В одному з таких значень воно використовується й у сучасній

⁴ С Яценко, ‘Принцип презумпції невинуватості та інститут кримінальної відповідальності в міжнародному праві, праві України та деяких інших європейських та азійських держав: порівняльний аспект’ (2005) 63-64 Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка 93.

⁵ Т Фулей, ‘Презумпція невинуватості: концептуальні підходи’ (2012) 1 Слово Національної школи суддів України 41.

⁶ Т Мирошніченко, ‘Реалізація засади презумпції невинуватості в процесі кримінального процесуального доказування’ [2016] 40(2) Науковий вісник Ужгородського національного університету 119.

українській мові: 'Презумпція, <...> 1. Припущення, що ґрунтується на ймовірності'⁷.

Кожен із авторів обирає свій напрям дослідження презумпції невинуватості, і ми дякуємо їм за існуючий високий рівень розробки цього принципу. Однак лише В. Нор у своїх працях підкреслив, що право особи на презумпцію невинуватості у вітчизняній Конституції визначено більш повно і чіткіше, аніж у міжнародно-правових актах. Крім Конституції України презумпція невинуватості обвинуваченого у вчиненні злочину знайшла своє закріплення і в галузевому законодавстві, зокрема у КК України (ч. 2 ст. 2) та опосередковано у КПК України (ч. 2 ст. 15), хоча в останньому вона мала б бути закріплена в конституційному формулюванні, оскільки презумпція невинуватості істотно впливає на суть і характер вітчизняного кримінального судочинства⁸. Йшлося про КПК 1960 р., однак і в чинному процесуальному кодексі існують термінологічні рудименти.

Наголошуючи у цій статті на невідповідності тексту законів України, власне, Конституції України, ми хочемо звернути увагу законодавця, а також учених і практиків на виправлення існуючої ситуації шляхом усунення різночитання з метою однакового тлумачення, а найголовніше – розуміння і застосування на практиці правових норм.

Отже, презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини – одна з основоположних засад кримінального провадження, яка впливає з міжнародного права та імплементована у Конституції України⁹, кодексах і законах України¹⁰.

Принцип важливий для кримінального судочинства тим, що суб'єкти процесу зобов'язані об'єктивно встановити винуватість чи невинуватість особи. Розкривається він у такому:

– особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню доти, доки її вину не буде доведено у встановленому порядку і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили;

– ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом;

⁷ В Попелюшко, 'Презумпція невинуватості за законом, на грані закону та поза його межами' (2008) 1 Часопис Академії адвокатури України 79.

⁸ В Нор, 'Презумпція невинуватості як конституційна засада кримінального судочинства та її застосування в практиці Європейського суду з прав людини' [2011] 1(3) Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право" 3-4.

⁹ Конституція України (н 3).

¹⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1); Кримінальний кодекс України (н 2).

- обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях;
- усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи;
- поведження з особою, вина якої у вчиненні кримінального правопорушення не встановлена обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, має відповідати поведженню з невинуватою особою¹¹.

У системі українського законодавства поняття “презумпція невинуватості” (на момент прийняття Основного Закону України) було *правильно* визначено *тільки* в Конституції. В інших же кодифікованих і законодавчих актах воно не містилося, а якщо й містилося, то мало дещо юридично спотворене розуміння.

Ідеться про невідповідність термінології, а саме: в Конституції України, як ми вже зазначили, вживається термін презумпції невинуватості, а в КК України та КПК України у цьому ж самому розумінні вживається термін “невинність”.

Тож як *правильно: невинуватість чи невинність?* Безумовно, Конституцією України застосовано чіткий, правильний етимологічно та юридично виважений термін, а от в інших законодавчих актах не зовсім.

Отже, “невинуватість” походить від “невинуватого” – того, хто не має за собою вини, що не зробив злочину. Або ж, навпаки, “винуватого”, який вчинив злочин або щось погане та усвідомлює свою вину. Ця дефініція має лише одне зрозуміле значення та вживається Конституцією України *щодо правопорушення*.

Термін “винний” має декілька значень, зокрема: той, хто має борг. Він також походить від слова “вино”, “винний камінь”, “винний погріб” та ін. Ще заплутанішим у юридичному сенсі є термін “невинний”. Тлумачний словник визначає його як морально чистий, непорочний (цнотливий), наївний, простодушний тощо¹². Таке тлумачення є невідповідним юридичному розумінню суті правопорушення, оскільки інколи заводять нас в інші галузі знань.

Звідки ж у нашій юридичній науці і практиці взялися такі неточності?

Шукаючи відповідь на це запитання, ми провели невеличкий історичний ретроеккурс, у результаті якого дійшли висновку, що вказані вище некоректні терміни закралися до кодексів та законів України внаслідок неправильного перекладу з російської мови на українську терміна “*виновный, невинный*”, що містився в Основах кримінального судочинства законодавства Союзу РСР та союзних республік від 25 грудня 1958 р.

¹¹ І Рогатюк, *Процесуальна діяльність прокурора на стадії досудового розслідування* (Нац акад внутр справ 2016) 544.

¹² В Бусел (голов ред), *Великий тлумачний словник сучасної української мови* (Перун 2009) 103, 593.

(далі – Основи судочинства). Підтвердження цьому ми бачимо вже на перших сторінках КПК 1960 р. У статті 2, серед іншого, вказується: ‘...викриття *винних* та забезпечення правильного застосування Закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден *невинний* не був покараний’¹³. Тобто у вихідній редакції Основ судочинства застосовано термін “виновный”, що при правильному змістовному перекладі повинно відповідати українському терміну “винуватий”. Водночас російському поняттю “невиновный” відповідає українське поняття “невинуватий”, і аж ніяк не те, що містилося у КПК 1960 р.

Варто зазначити, що таке помилкове тлумачення перекочувало і в КК України та в інші кодифіковані акти. Однак цікаве інше – вказані нами помилки не виправлені законодавцем і до сьогодні, незважаючи на оновлення КК України та КПК України.

Так, чинний КК України містить такі некоректні дефініції: “винне”, “винного”, “винними”. Одна із них міститься навіть у назві ст. 372 – “Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності”. Загалом вони містяться у понад двадцяти статтях! Правильно застосовано термінологію лише у трьох статтях, це:

– ч. 2 ст. 2 “Підстава кримінальної відповідальності”: ‘Особа вважається *невинуватою* у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду’;

– ч. 2 ст. 120 “Доведення до самогубства”: ‘Те саме діяння, вчинене щодо особи, яка перебувала в матеріальній або іншій залежності від *винуватого*, або щодо двох або більше осіб <...>’;

– ст. 389¹ “Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості”: ‘Умисне невиконання засудженим угоди про примирення або про визнання *винуватості* <...>’.

Хоча чинний КПК України прийнятий набагато пізніше за КК України (майже в усьому кодексі містяться правильні формулювання винуватості або невинуватості), однак, зі свого боку, не позбавлений рудиментів минулого. Старі, архаїчні дефініції ми знаходимо у п’яти статтях КПК України, таких як:

– ч. 10 ст. 100 “Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про спеціальну конфіскацію”: ‘<...> У разі відсутності у *винної* особи майна, на яке може бути звернене стягнення, крім майна, яке підлягає спеціальній конфіскації <...>’;

¹³ Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України від 28 грудня 1960 р. № 1001-05 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>> (дата звернення: 13.03.2019).

– ч. 3 ст. 308 “Оскарження недотримання розумних строків”: ‘Службові особи, *винні* в недотриманні розумних строків, можуть бути притягнуті до відповідальності, встановленої законом’;

– ч. 4 ст. 330 “Заходи до порушників порядку судового засідання”: ‘За неповагу до суду *винні* особи притягуються до відповідальності, встановленої законом’;

– ч. 1 ст. 348 “Роз’яснення обвинуваченому суті обвинувачення”: ‘Після оголошення обвинувачення головуєчий встановлює особу обвинуваченого <...> і запитує, чи зрозуміле воно йому, чи визнає він себе *винним* і чи бажає давати показання’;

– абзац 2 п. 2 ч. 3 ст. 374 “Зміст вироку”: ‘<...> статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, що передбачає відповідальність за кримінальне правопорушення, *винним* у вчиненні якого визнається обвинувачений’.

Можливо, у тому, що є різниця в етимологічному розумінні термінів, немає нічого, що може загрожувати правам і свободам людини в нашій державі. З одного боку, це так, але, з другого боку, юристи знають, що навіть кома, поставлена в іншому місці юридичної тези, діаметрально протилежно змінює її зміст, не кажучи вже про термінологію.

Також зазначимо, що теоретичний аспект питання, що розглядається, має цілком практичне вираження. Якщо звернутися до Єдиного реєстру судових рішень, то можна побачити, що майже кожен вирок складається суддями щодо *винної, а не винуватої особи*¹⁴. Лише у судових вироках, ухвалених у 2019 р., ми натрапляємо на правильні формулювання винуватості особи, яку засуджують іменем України.

Тобто формально наявна термінологічна невідповідність положенням ст. 62 Конституції України. Таких юридичних помилок також вистачає і в процесуальних документах як сторони обвинувачення, так і сторони захисту.

Висновки. Отже, для виправлення ситуації, яка склалася, варто вжити певних організаційно-практичних заходів, а саме:

1. У закладах професійної освіти з підготовки та підвищення кваліфікації адвокатів, прокурорів, слідчих та суддів при викладанні відповідних навчальних дисциплін, на методологічному рівні запровадити практику однакового відображення у процесуальних документах учасниками кримінального судочинства термінології Конституції України.

2. З метою усунення невідповідності вказаної термінології тексту законів із текстом Конституції України запропонувати парламентарям

¹⁴ Вирок Деснянського районного суду м. Києва від 11 лютого 2010 р. у справі № 1-118/10 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/66308073>> (дата звернення: 13.03.2019).

прийняти відповідні зміни до *двадцяти двох статей* КК України (статті 11, 46, 50, 51, 53, 65, 67, 69, 70, 75, 86, 98, 115, 126, 143, 144, 152, 153, 258, 267, 372, 374) та до *п'яти* КПК України (статті 100, 308, 330, 348, 374).

Це потрібно зробити з однією метою – щоб “буква” закону відповідала його “духу”, а помилкова правозастосовна практика залишилася у далекому минулому.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Rogatyuk I, *Protsesualna diialnist prokurora na stadii dosudovoho rozsliduvannia* [Procedural Activity of the Prosecutor at the Stage of Pre-trial Investigation] (Natsionalna akademiia vnutryshnykh sprav 2016) (in Ukrainian).

Edited books

2. Busel V (holov red), *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoii ukrainskoi movy* [Great Explanatory Dictionary of Modern Ukrainian Language] (Uklad 2009) (in Ukrainian).

Journal articles

3. Fuley T, ‘Prezumptsiia nevinovatosti: kontseptualni pidkhody’ [‘Presumption of Innocence: Conceptual Approaches’] (2012) 1 Slovo Natsionalnoi shkoly sudiv Ukrainy 41 (in Ukrainian).
4. Myroshnychenko T, ‘Realizatsiia zasady prezumptsiyi nevinovatosti v protsesi kryminalnoho protsesualnoho dokazuvannia’ [‘Realization of the Basis of the Presumption of Innocence in the Process of Criminal procedural proof’] (2016) 40 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu 119 (in Ukrainian).
5. Nor V, ‘Prezumptsiia nevinovatosti yak konstytutsiina zasada kryminalnoho sudochynstva ta yiyi zastosuvannia v praktytsi Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny’ [‘The Presumption of Innocence as the Constitutional Basis of Criminal Justice and its Application in the Practice of the European Court of Human Rights’] (2011) 1 Chasopys Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia” 3-4 (in Ukrainian).
6. Popelyushko V, ‘Prezumptsiia nevinovatosti za zakonom, na hrani zakonu ta poza yoho mezhamy’ [‘Presumption of Innocence by Law, on the Verge of the Law and Beyond its Borders’] (2008) 1 Chasopys Akademii advokatury Ukrainy 79 (in Ukrainian).
7. Yatsenko S, ‘Pryntsyp prezumptsiiii nevinovatosti ta instytut kryminalnoi vidpovidalnosti v mizhnarodnomu pravi, pravi Ukrainy ta deyakykh inshykh yevropeyskykh ta aziyskykh derzhav: porivnyalni aspekt’ [‘Principle of Presumption of Innocence and Institute of Criminal Responsibility in International Law, the Law of Ukraine and Some Other European and Asian States: a Comparative Aspect’] (2005) 63-64 Visnyk Kyivskoho Natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka 93 (in Ukrainian).

Igor Rogatyuk
Olga Minchenko

NOT GUILTY OR INNOCENT.
INCONSISTENCY OF DEFINITIONS IN THE CODE
OF CRIMINAL PROCEDURE
AND THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE
WITH ART. 62 OF THE CONSTITUTION OF UKRAINE

ABSTRACT. The benefit of doubt as a fundamental constitutional principle of the criminal procedure subordinates all of the bylaws within the scope of its influence to the Fundamental Law of Ukraine. However, various codified legislative acts of substantive and procedural law do not have juridical constructs which are consistent with the constitutional definition of the benefit of doubt in form and content. This misinterpretation leads to the loss of a correct understanding of this principle, thus opening the possibility of legal errors and sometimes even violations of law. Despite a great number of works focused on the study of various aspects of the benefit of doubt, it should be noted that juridical literature still has not developed a clear and well-established juridical consistency of the terminology used in legislative acts with Article 62 of the Constitution of Ukraine.

The purpose of this article is to highlight and analyze the provisions of the Code of Criminal Procedure of Ukraine (CCP of Ukraine) and the Criminal Code of Ukraine (CC of Ukraine) which are inconsistent with the benefit of doubt terminology as defined in the Constitution of Ukraine. Addressing the revealed shortcomings by suggesting that the relevant amendments should be considered to legislation of Ukraine and by introducing, at the methodological level, the practice where participants to criminal proceedings identically apply the terminology of the Ukrainian Constitution in procedural documents.

It is established that in the Code of Criminal Procedure of Ukraine in respect of a person, who is prosecuted on criminal charges of committing an offense, some provisions use the terms “guilty” or “not guilty”, while other provisions use the concepts which sound alike [*in Ukrainian*] but have a different meaning – “innocent” and “not innocent”, and they are inconsistent with the legal construct of the benefit of doubt set out in Article 62 of the Constitution of Ukraine.

The author comes to the conclusion that these terminological inaccuracies ensue from the incorrect translation of the provisions of the Fundamentals of the Criminal Court Procedure of the USSR and the Union Republics adopted on December 25, 1958, and incorporation thereof to the provisions of the Code of Criminal Procedure of 1960. The publication confirms the presence of such rudiments in the current CCP of Ukraine and CC of Ukraine. It is also noted that this issue is not only of theoretical importance, but also has practical implications, since parties to criminal proceedings use unconstitutional legal constructs in their law application practice.

KEYWORDS: benefit of doubt; consistency with the Constitution; offense; not guilty; innocent; guilty; not innocent; the Code of Criminal Procedure of Ukraine.